

Meldcode

Huiselijk geweld & Kindermishandeling

voor

SSBB

<p>handen thuis</p> <p>In eigen huis</p>		<p><i>nu is het genoeg.</i></p> <p>0900 1 26 26 26 <small>5 cent per minuut</small></p> <p>steunpunthuiselijkgeweld.nl</p>
--	---	--

Voorwoord

In de zomervakantie van 2012 heeft “Arboneel”, de federatieve arbo- en ziekteverzuimcoördinator voor SSBB zich bezig gehouden met de nieuwe meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling, die vanaf 01-07-2013 in werking moet treden in het basisonderwijs. Deze meldcode is van belang om een goed en verantwoord beleid te ontwikkelen met betrekking tot huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze meldcode is ontwikkeld door het ministerie van volksgezondheid, Welzijn en Sport en door Arboneel aangepast aan de situatie op SSBB. Tevens zijn de aanwijzingen uit het WSNS verband ter harte genomen. De andere organisaties die hun inbreng in dit plan hebben gehad zijn het AMK, bureau jeugdzorg, JSO (Jeugd Samenleving en Ontwikkeling) en Arboneel.

Het is uiteraard van belang om deze meldcode en het sociaal veiligheidsplan te integreren. We hebben er voor gekozen om het eerste schooljaar 2013-2014 de beide plannen afzonderlijk toe te passen. Aan de hand van de ervaringen van beide plannen worden de beide plannen zo geïntegreerd dat de beste elementen uit beide plannen worden samengevoegd. Dat kan alleen als je beide plannen op hun eigen merites in de praktijk test en dan tot een integratie komt. Uiteraard zijn daar de praktijkervaringen van de scholen van doorslaggevende betekenis. Tevens zal Arboneel met de verschillende relevante organisaties ervaringen uitwisselen om tot een goede evaluatie van de meldcode te komen.

Het is ons aller verantwoordelijkheid dat er aan de hand van een goede samenwerking een verantwoord plan komt dat voldoende waarborgt dat onze leerlingen in een veilig en goed sociaal milieu kunnen opgroeien, zoals dat past bij de doelstellingen en de identiteit van onze school.

Arboneel geeft aan dat de fotoverantwoording m.b.t. leerlingen in deze meldcode niet overeenstemt met de leerlingpopulatie van SSBB. De foto's zijn van leerlingen die in een neutrale setting zijn gefotografeerd.

In maart 2013 is de meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling door Arboneel geïntroduceerd in de SSBB, mede aan de hand van een presentatie van de heer H. Zweye van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) Midden Holland te Gouda. De algemene tekst van de meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling dient door de schooldirecties schoolspecifiek te worden gemaakt d.m.v. het opstellen van een schoolspecifieke c.q. plaatselijke (bij zogenaamde meerpitters) “Sociale kaart” en een schoolspecifiek implementatieschema. Indien nodig of gewenst, kan arboneel daarbij behulpzaam zijn.

Jaap Jongeneel,

Inhoudsopgave

1.	Introductie van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling	4
2.	Nadere omschrijving van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling	5
3.	Aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling	7
4.	Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	9
3.	Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling.....	10
	Stap 1: In kaart brengen van signalen	10
	Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling	12
	Stap 3: Gesprek met de ouder	13
	Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling	14
	Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden.....	15
	Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen	15
	Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder	16
4	Verantwoordelijkheden van onze school in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat	17
5	De “sociale kaart” van onze scholen in SSBB	19
6	Implementatieplan invoering meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling	21
7	Signalen van kindermishandeling (4 – 12 jaar)	23
8	Signalen van seksueel misbruik (4 – 12 jaar).....	25

1. Introductie van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Het bevoegd gezag van de SSBB,

Overwegende:

- a) dat onze school verantwoordelijk is voor een goede kwaliteit van dienstverlening aan zijn leerlingen en dat deze verantwoordelijkheid zeker ook aan de orde is in geval van dienstverlening aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling; conform de identiteit van de school.
- b) dat van de medewerkers die werkzaam zijn bij onze school op basis van deze verantwoordelijkheid wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen en ouders/verzorgers attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen; *Aan het eind van het schooljaar evalueren we dit met het team.*
- c) dat onze school, een meldcode wenst vast te stellen zodat de medewerkers die binnen onze school werkzaam zijn, weten welke stappen van hen worden verwacht bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling;
- d) dat onze school in deze code ook vastlegt op welke wijze zij de medewerkers bij deze stappen ondersteunt;
- e) dat onder huiselijk geweld wordt verstaan: (dreigen met) geweld, op enigerlei locatie, door iemand uit de huiselijke kring, waarbij onder geweld wordt verstaan: de fysieke, seksuele of psychische aantasting van de persoonlijke integriteit van het slachtoffer, daaronder ook begrepen ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld en genitale verminking. Tot de huiselijke kring van het slachtoffer behoren: (ex)partners, gezinsleden, familieleden en huisgenoten;
- f) dat onder kindermishandeling wordt verstaan: iedere vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend, of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel, daaronder ook begrepen eengerelateerd geweld en vrouwelijke genitale verminking;
- g) dat onder medewerker in deze code wordt verstaan: de medewerker die voor onze school werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van de basisschool zorg, begeleiding, of een andere wijze van ondersteuning biedt;
- h) dat onder leerling in deze code wordt verstaan: de leerling aan wie de medewerker zijn professionele diensten verleent.

In aanmerking nemende:

- de Wet maatschappelijke ondersteuning;
- de Wet op de jeugdzorg;
- de Wet bescherming persoonsgegevens;
- de Wet op het primair onderwijs;
- het privacyreglement van *onze school*,

Stelt de volgende Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling vast.

2. Nadere omschrijving van de Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Waarom een meldcode huiselijk geweld¹

Wie door zijn beroep te maken krijgt met huiselijk geweld (zoals leerkrachten, huisartsen en hulpverleners), vindt het soms lastig om hulp te bieden. Daarom bestaan er een meldcode om hem te helpen.

Een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling is bedoeld voor professionals. Het is een stappenplan dat zij kunnen gebruiken als ze vermoedens van mishandeling hebben. Onderzoek wijst uit dat hulp- en zorgverleners en leraren die met een meldcode werken 3 keer zo vaak ingrijpen als collega's die zo'n code niet voorhanden hebben.

Organisaties en zelfstandige beroepsbeoefenaren stellen zo'n code zelf op. Hiervoor is het Basismodel van de meldcode beschikbaar. Het basismodel is zo geschreven dat het makkelijk kan worden aangepast voor de eigen organisatie of praktijk.

Het gaat om een meldcode voor: huiselijk geweld, kindermishandeling, seksueel geweld, vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis), eengerelateerd geweld (waaronder huwelijksdwang) en ouderenmishandeling.

Een meldcode beschrijft in stappen wat bijvoorbeeld een arts, verpleegkundige of leraar moet doen. In het Basismodel meldcode is toegelicht welke 5 stappen in elk geval in de meldcode moeten staan. Dit stappenplan is een algemene schets. Bij signalen van eengerelateerd geweld of van vrouwelijke genitale verminking, zijn soms aanvullende stappen nodig. Organisaties geven in hun eigen meldcode aan wie de stappen moet doorlopen. Bijvoorbeeld een leerkracht die huiselijk geweld heeft gesignaleerd of een schoolmaatschappelijk werker.

Meldcode verplichten

Het gebruik van een meldcode heeft effect. Professionals moeten daarom verplicht met een meldcode gaan werken als zij een signaal krijgen van huiselijk geweld. De ministerraad heeft ingestemd met het wetsvoorstel dat dit regelt.

In dit wetsvoorstel staat dat organisaties en professionals in 6 sectoren een meldcode moeten hebben: gezondheidszorg, onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie.

Het wetsvoorstel is op 27 oktober 2011 aangeboden aan de Tweede Kamer. De wet treedt naar verwachting op 1 juli 2013 in werking.

Meldcode is geen meldplicht

Een verplichte meldcode is iets anders dan een meldplicht. Bij een meldplicht moet de professional zijn vermoeden van geweld melden bij andere instanties, bijvoorbeeld bij een Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of Steunpunten Huiselijk Geweld. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode. Door te werken met een meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professional. Het stappenplan van de meldcode biedt hem bij die afweging houvast.

Als er sprake is van geweld in huiselijke kring, is het belangrijk om zo vroeg hulp in te schakelen om het geweld te stoppen. Dit is het werk van getrainde professionals.

---

¹ <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/meldcode>

Alleen het ontwikkelen van een meldcode is niet voldoende, hij moet ook worden gebruikt. Om professionals hierbij te helpen, is de toolkit meldcode beschikbaar. In de toolkit staan bijvoorbeeld checklists en opleidingen die professionals kunnen volgen.

De overheid stimuleert managers en professionals de verplichte meldcode in hun organisatie bekend te maken. Hiervoor biedt de toolkit meldcode onder andere een standaardpresentatie die zij kunnen geven, bijvoorbeeld tijdens een teamoverleg.

Beroepsgeheim versus meldcode²

Wie een beroepsgeheim of zwijgplicht heeft, kan zich daardoor geremd voelen om op te treden bij vermoedens van mishandeling.

Wegwijzer voor beroepskrachten

De [wegwijzer Huiselijk geweld en beroepsgeheim](#) is bedoeld voor beroepskrachten die in zo'n situatie zitten. Zij kunnen nagaan of en welke informatie ze met collega's of anderen kunnen uitwisselen. Geheimhoudingsplicht is niet absoluut, de wegwijzer zet op een rijtje wat mogelijk is.

Zwijgplicht en privacy

Hulpverleners die hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt, hebben meestal een beroepsgeheim, ook wel zwijgplicht genoemd. Door deze zwijgplicht mag de hulpverlener dan geen informatie over de cliënt aan derden te verstrekken, tenzij de cliënt hem daarvoor toestemming heeft gegeven. De cliënt kan zich hierdoor vrij voelen om alles te vertellen. Toch kan het in het belang zijn van de cliënt om vertrouwelijke gegevens uit te wisselen met collega's of anderen.

Informatie en modelconvenant voor professionals

Om te voorkomen dat beroepskrachten onnodig terughoudend zijn bij de uitwisseling van informatie is de brochure '[Horen, zien en zwijgplicht? Wegwijzer Huiselijk Geweld en Beroepsgeheim](#)' uitgebracht.

Ook de digitale [wegwijzer Huiselijk geweld en beroepsgeheim](#) is bedoeld voor beroepskrachten die zo kunnen nagaan of en welke informatie ze met collega's of anderen kunnen uitwisselen.

Omdat gegevensuitwisseling zorgvuldig en in overeenstemming met de [Wet Bescherming Persoonsgegevens](#) moet verlopen, is er een modelconvenant ontwikkeld.

---

² <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/huiselijk-geweld/hulp-bieden/beroepsgeheim-versus-meldcode>

3. Aanpak van Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Vermoedt u Huiselijk geweld of kindermishandeling in uw omgeving, dan is er altijd iets dat u kunt doen.

- a) Zie ook de signalen van Kindermishandeling en seksueel misbruik, zoals vermeld in de hoofdstukken 7 en 8.
- b) Bel het [Advies en Meldpunt Kindermishandeling \(AMK\)](#) voor advies over wat u kunt doen via 0900-123 123 0. Dit kan ook anoniem. De medewerker aan de telefoon bespreekt de situatie met u en bepaalt wat de volgende stappen zijn. Als het nodig is kunt u een melding maken van kindermishandeling.
- c) Sta open voor [signalen van kindermishandeling](#). Als u het gevoel heeft dat er 'iets' aan de hand is, klopt dat vaak ook. U bent waarschijnlijk niet de enige die iets ziet, maar misschien wel de eerste die wat doet.
- d) Praat met iemand uit uw eigen omgeving over uw vermoeden. Bijvoorbeeld een vriend(in), kennis, buurtgenoot, leraar, collega of familielid. Of praat met mensen bij het consultatiebureau of het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- e) Praat met het kind zelf of met de ouders. Besef dat kindermishandeling vaak het gevolg is van onmacht. U kunt al helpen door er te zijn voor het gezin. Of door naar het kind te luisteren.

Ik weet het niet zeker

Kindermishandeling is moeilijk te zien. Lichamelijk geweld is nog wel te herkennen, vooral als het vaak voorkomt. Maar er zijn ook andere vormen van kindermishandeling. Denk aan seksueel misbruik, of aan het uitschelden en vernederen van een kind, of aan verwaarlozing. Ook wanneer een kind te weinig aandacht of lichamelijke zorg krijgt, of getuige is van huiselijk geweld, noemen we dat kindermishandeling.

- Een jongen krijgt thuis geen goede kleren of slecht te eten. Zelfs als hij ziek is, wordt hij niet goed verzorgd.
- Ouders schelden hun zoontje zeer regelmatig uit. Ze vernederen hem zelfs waar anderen bij zijn.
- Een vader reageert zijn stress af door zijn dochter een pak rammel te geven.
- Ouders hebben dagelijks knallende ruzie voor de ogen van hun twee kinderen.

Dit zijn slechts een paar voorbeelden. Bedenk u dat elk geval uniek is, en ga op uw gevoel af als u denkt dat er iets niet klopt. Bel voor deskundig advies het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) op onderstaand nummer. Zij zullen samen met u proberen de ernst van de situatie in te schatten. Ook kunt u samen met deze deskundige bespreken wat mogelijke vervolgstappen kunnen zijn. Bijvoorbeeld door er over praten met andere mensen die het kind en het gezin kennen, of het aankaarten op school. U kunt altijd iets doen.

Wat doet het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)³

Wanneer u belt krijgt u een deskundige van het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) aan de lijn. U kunt anoniem uw verhaal doen en krijgt een aantal vragen. Wat heeft u precies gezien? En wanneer? Hoe kent u het slachtoffer? Zijn er andere mensen op de hoogte? Na het gesprek (dat al snel een half uur duurt) vertelt de AMK medewerker wat hij of zij gaat ondernemen. Er zijn drie mogelijkheden.

---

³ <http://www.vooreenveiligthuis.nl/kindermishandeling/vraag-en-antwoord>

1. Advies

Tijdens een telefoongesprek schat een AMK medewerker de ernst van de situatie in en geeft advies. Misschien raadt hij/zij u aan om contact te zoeken met het Centrum voor Jeugd en Gezin bij u in de buurt. Of met de ouders. Of met een leraar of betrokkene op school. Afhankelijk van de situatie kunt u soms zelf steun bieden aan het kind of het gezin. Voor een adviesgesprek hoeft u de naam van het kind en van het gezin niet te noemen. Als u dat wilt, kunt u ook uw eigen naam en uw relatie met het gezin achterwege laten. De medewerker vertelt dit duidelijk, zodat u weet waar u aan toe bent. Na een adviesgesprek onderneemt het AMK géén actie in de richting van het kind of het gezin. Het AMK legt dan ook geen dossier aan over het gezin.

2. Melding

Wanneer uw zorgen te groot zijn of wanneer u zelf het kind en het gezin niet kunt helpen, zal het AMK een onderzoek starten naar de aard en ernst van de mishandeling. Ook wanneer het AMK naar aanleiding van uw melding onderzoek gaat doen naar de situatie van een kind, kunt u anoniem blijven. Anoniem betekent dat het AMK uw naam wel kent, maar niet bekend maakt bij de ouders. Ook in het dossier is geen informatie te vinden over de melder. Het AMK wilt wel uw naam weten om u op de hoogte te kunnen houden van het verdere verloop van het onderzoek. Het AMK zal uw naam beslist niet aan de betreffende ouders doorgeven. Wel heeft het AMK bij een melding de naam van het kind en het gezin nodig.

3. Onderzoek

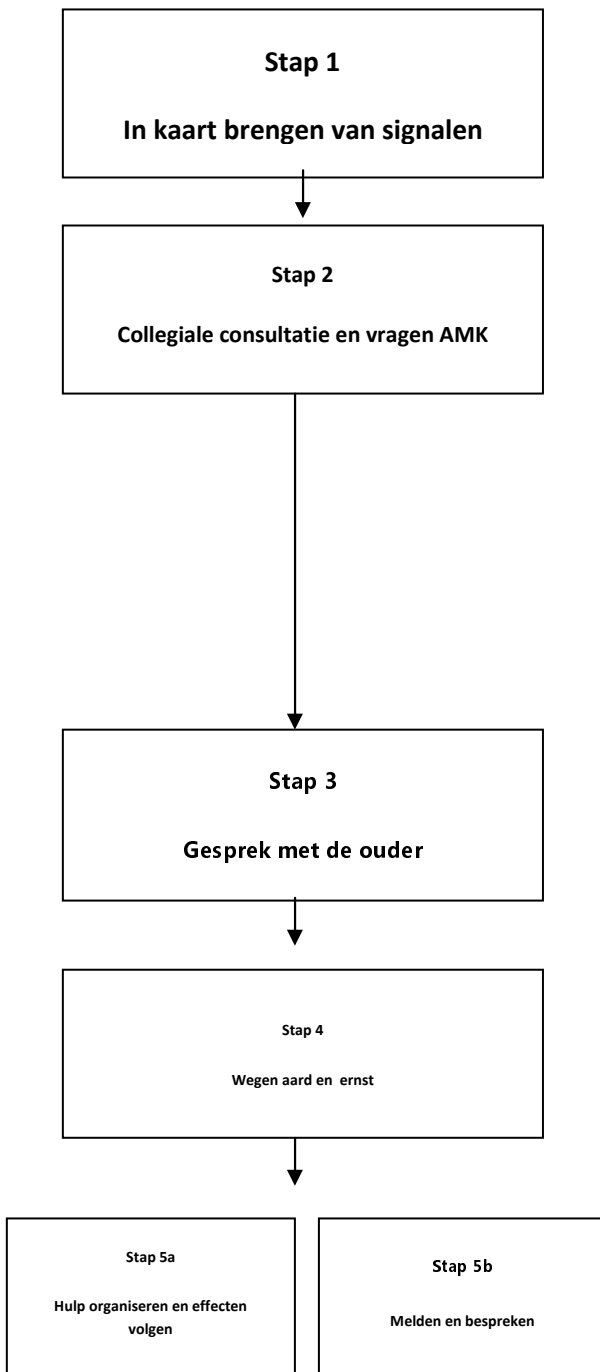
Als het AMK inschat dat een gemeld kind waarschijnlijk wordt mishandeld, doet het AMK onderzoek naar de gezinssituatie van het kind. Tijdens zo'n onderzoek praat het AMK met de ouder(s)/ verzorgers. Er wordt ook informatie ingewonnen bij school en de huisarts. Als er inderdaad sprake is van kindermishandeling, dan zet het AMK hulpverlening in gang. Samen met de ouders zoekt het AMK naar passende hulpverlening. Als de ouders niet mee willen werken, kan het voorkomen dat de Raad voor de Kinderbescherming of Bureau Jeugdzorg wordt ingeschakeld. Alles wordt in het werk gesteld om de situatie van het kind te verbeteren.

Wat kunt u niet verwachten.

Het AMK is geen alarmdienst die na elk telefoongesprek hulptroepen op een gezin afstuurt. In een gesprek tussen u en een AMK medewerker wordt de situatie zo goed mogelijk ingeschat. De AMK medewerker overlegt bijna altijd met collega's. Als het nodig is wordt er onderzoek gedaan. Afhankelijk van de uitkomst onderneemt het AMK stappen.

4. Route bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

- Observeer
- Onderzoek naar onderbouwing
- Gesprek met ouders: delen van de zorg
- Invullen van handelingsprotocol / www.handelingsprotocol.nl

Stap 2: Collegiale consultatie en raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

- Consulteer interne en externe collega's tijdens:
  - groepsbespreking
  - zorgteam
  - zorgadviesteam (ZAT)
  - Centrum voor Jeugd en Gezin
- Bilateraal overleg met jeugdarts, sociaal verpleegkundige intern begeleider of andere betrokkenen, bijv. leerplichtambtenaar
- Consulteer ook het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling
- Uitkomsten consultaties bespreken met ouders
- Overweeg registratie in de Verwijsindex Risicojongeren

Stap 3: Gesprek met de ouder

- Gesprek met de ouder: delen van de zorg

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

- Weeg risico, aard en ernst van de kindermishandeling of huiselijk geweld.
Vraag het AMK hierover een oordeel te geven.

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

- Bespreek uw zorgen met de ouder
- Organiseer hulp door ouder en leerling door te verwijzen naar Bureau Jeugdzorg
- Monitor of ouder en leerling hulp krijgen
- Volg de leerling

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

- Bespreek met de ouder uw voorgenomen melding
- Meld bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

3. Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

Stap 1: In kaart brengen van signalen

Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.

Bij vroegsignalering worden signalen gezien die duiden op een zorgelijke of mogelijk bedreigde ontwikkeling. Zelden zullen deze signalen direct duidelijkheid geven over de oorzaak zoals huiselijk geweld of kindermishandeling. Het is daarom verstandig uit te gaan van de signalen die u als leerkracht of andere betrokkene bij de leerling of in de interactie tussen ouder en leerling waarneemt. In de signalenlijst uit de handleiding vindt u een overzicht van de signalen.

Maak bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van het vroeg signaleringsinstrument van uw school of van de signaleringslijst Huiselijk geweld en kindermishandeling uit de bijbehorende handleiding. In deze fase observeert u de leerling in de klas en eventueel daarbuiten (bijvoorbeeld tijdens een huisbezoek) waardoor u de signalen in kaart kunt brengen. Bij ons op school hebben we daar observatielijsten voor.

Het is gebruikelijk om in gesprek te gaan met de ouder tijdens haal- en brengmomenten. Tijdens het uitwisselen over de activiteiten van de dag, de leerling en de feitelijkheden die u opvallen, krijgt u een beeld waardoor u ook met informatie van de ouder de situatie in kaart kunt brengen.

Daarnaast observeert u de ouder en het kind tijdens overige contactmomenten. U verzamelt alle signalen waardoor u duidelijker krijgt of er zorgen zijn en welke zorgen dit zijn.

Alle gegevens die te maken hebben met het signaleren en handelen legt u schriftelijk vast. Gespreksverslagen kunt u door betrokkenen laten ondertekenen. Hierdoor kunt u later bij de inspectie 'van het onderwijs verantwoording afleggen indien dit wordt gevraagd. U kunt dit vastleggen in het leerlingendossier, welke in een gesloten kast (met slot) of digitaal (met wachtwoord) wordt bewaard. Dit vanwege de privacygevoelige gegevens die u verzamelt.

Leg in het leerlingdossier de volgende gegevens vast:

- Vermeld altijd datum, plaats, situatie en overige aanwezigen.
- Signalen die duidelijk maken welke zorgen u ziet, hoort of ruikt.
- Signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten.
- Contacten over deze signalen.
- Stappen die worden gezet.
- Besluiten die worden genomen.
- Vervolgaantekeningen over het verloop.

Beschrijf uw signalen zo feitelijk mogelijk:

- Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
- Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd.
- Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een medewerker die hierin geschoold is (bijvoorbeeld een orthopedagoog van Driestar Educatief of het WSNS - verband).

Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een medewerker, meldt de signalen dan bij de leidinggevende of de directie, conform de *Wet Preventie en bestrijding van seksueel geweld en seksuele intimidatie in het onderwijs, artikel 4 Verplichting tot overleg en aangifte inzake zedenmisdrijven (meld- en aangifteplicht)*. In dat geval is dit stappenplan **niet** van toepassing.

Handelingsprotocol

Vanuit de GGD Utrecht is het online handelingsprotocol kindermishandeling en huiselijk geweld opgezet. Dit protocol is op maat gemaakt voor basisscholen. Het protocol is gebaseerd op de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Dit digitale handelingsprotocol is verdeeld in drie onderdelen aan de hand van de competenties van de medewerkers binnen de school.

Stap 2: Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling

Bespreek de signalen met een deskundige collega. Vraag zo nodig ook advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling.

Consultatie is - afhankelijk van de interne afspraken van de organisatie - mogelijk met de volgende collega's : de intern begeleider, de directie, de aandachtsfunctionaris kindermishandeling, een collega uit dezelfde klas en/of de jeugdverpleegkundige of jeugdarts. Indien de organisatie deelneemt aan het zorgadviesteam is het ook mogelijk om de leerling hierin te bespreken. Tevens kan gebruik worden gemaakt van samenwerking met het Centrum voor Jeugd en Gezin. Welke mogelijkheden qua consultatie en opvoedondersteuning mogelijk is, is afhankelijk van de expertise en functies die het CJG in uw gemeente heeft. Voor het basisonderwijs is/wordt in de meeste gemeenten aansluiting op het CJG via het ZAT georganiseerd.

Om de leerling 'open' (niet anoniem) te bespreken in het zorgadviesteam en met andere externe deskundigen is schriftelijke toestemming van de ouder vereist. Indien u in het contact transparant en integer bent, is de kans groot dat over deze zaken een open gesprek mogelijk is. In de meeste gevallen wordt toestemming door de ouder gegeven. Gespreksvaardigheid om in gesprek te gaan over zorgen en het vragen om toestemming van de ouder is een specifieke deskundigheid en kan door middel van scholing worden aangeleerd. Deze gespreksvaardigheid is tijdens de inleiding van de vertrouwensinspecteur voor SSBB aan de orde gekomen. Ook kunt u advies krijgen van het AMK of het zorgadviesteam over het in gesprek gaan met de ouder. Indien de ouder weigert, is dit een zorgelijk signaal en moet het worden meegenomen in de weging (stap 4). De leerling kan overigens anoniem worden besproken wanneer de ouder geen toestemming heeft gegeven, maar dit verdient niet de voorkeur vanwege de eventuele vervolgacties.

Indien u ook maar enige twijfel heeft over de oorzaak van de situatie en/of eventuele mogelijke onveiligheid bij de leerling, moet u advies vragen bij het AMK. Het AMK kan een eerste weging maken of het terecht is dat u zich zorgen maakt over deze situatie en of er mogelijk sprake kan zijn van kindermishandeling of huiselijk geweld. Zorgvuldig handelen vereist dat u nagaat of u advies moet vragen bij het AMK.

Voor het bespreken in het zorgadviesteam wordt een intakegesprek met ouder en/of leerkracht door het maatschappelijk werk of een ander lid van het zorgadviesteam gevoerd. Door de ouder continu te betrekken en in overleg te treden, is de kans groter dat de ouder gemotiveerd is om de situatie te verbeteren en/of hulp te aanvaarden. Meer informatie over het Zorgadviesteam en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling vindt u op het internet. Vanaf stap 2 is het raadzaam registratie in de Verwijsindex Risicojongeren te overwegen indien u op dit systeem bent aangesloten.

Noodsituaties

Bij signalen die wijzen op acuut en zodanig ernstig geweld dat de leerling of een gezinslid daartegen onmiddellijk moet worden beschermd, kunt u meteen advies vragen aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling. Komt men daar, op basis van de signalen, tot het oordeel dat onmiddellijke actie is geboden, dan kunt u zo nodig in hetzelfde gesprek een melding doen zodat op korte termijn de noodzakelijke acties in gang kunnen worden gezet. Soms kan een anonieme melding bij het AMK gedaan worden, maar het AMK probeert anonimiteit in de meldingen te vermijden.

In noodsituaties kunt u overigens ook contact zoeken met de crisisdienst van het Bureau Jeugdzorg en/of de politie vragen om hulp te bieden.

Stap 3: Gesprek met de ouder

Bespreek de signalen met de ouder.

Hebt u ondersteuning nodig bij het voorbereiden of het voeren van het gesprek met de ouder, raadpleeg dan een deskundige collega en/of het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of het Steunpunt Huiselijk Geweld.

1. Leg de ouder het doel uit van het gesprek.
2. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan.
3. Nodig de ouder uit om een reactie hierop te geven.
4. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van hetgeen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van een vermoeden van (voorgenomen) vrouwelijke genitale verminking (meisjesbesnijdenis) of eengerelateerd geweld neemt u met spoed contact op met het AMK.
5. Legt het gesprek vast en laat het indien mogelijk ondertekenen door alle betrokkenen.

In de meeste gevallen is het onduidelijk wat de oorzaken zijn van de signalen. Door ouders te informeren en uit te wisselen over de ontwikkeling van de leerling, kunnen zorgen verduidelijkt, ontkracht of bekrachtigd worden. Nodig de ouder expliciet uit tot het geven van zijn/haar mening en vraag door over leerling gerelateerde onderwerpen in de thuissituatie. Herkent de ouder de situatie? Hoe gedraagt de leerling zich thuis? Hoe reageert de ouder daarop? Hoe gaat het opvoeden thuis? Hoe reageert de leerling hierop? Hoe is de ontwikkeling van de leerling tot nu toe verlopen? Wat vindt de ouder daarvan? Hoe ervaart de ouder de opvoeding en zijn rol als ouder?

Breng de ouder na overleg met anderen op de hoogte. Informeer en wissel tijdens deze contacten continue uit over de ontwikkeling van de leerling en de zorgen die u hebt. Indien een handelingsplan wordt ingezet voor de leerling, bespreek dit met de ouder. Bespreek ook tussentijds en na afloop de resultaten van het handelingsplan.

Indien de ouder de zorgen herkent kan een begin worden gemaakt met het onderzoeken van kansen en oplossingen. Daarnaast kunnen handelingsadviezen worden uitgewisseld voor in de klas en thuis.

Indien tijdens het gesprek met de ouder blijkt dat de zorgen een andere oorzaak heeft, kunt u dit traject afsluiten. U kunt de leerling en de ouder binnen de interne en externe zorgstructuur van de school verder begeleiden.

Het doen van een melding bij het AMK zonder dat de signalen zijn besproken met de ouder, is alleen mogelijk als:

- de veiligheid van de ouder, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de ouder door dit gesprek het contact met u zal verbreken en de school zal verlaten.

Bij het vragen van advies aan het AMK geldt dit niet, advies vragen mag altijd anoniem.

Stap 4: Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling

Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouder het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling. Weeg eveneens de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling.

Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument als een dergelijk instrument binnen uw organisatie of praktijk beschikbaar is. Binnen het basisonderwijs wordt geen gebruik gemaakt van een risicotaxatie-instrument. Arboneel is in een andere organisatie bezig met de opzet van een risico taxatie instrument. Zodra dat uitgetest en bruikbaar is, dan zal het worden toegepast op onze school. Neem contact op met het AMK of de jeugdgezondheidszorg bij het maken van deze weging.

Stap 5: Beslissen: zelf hulp organiseren of melden

Stap 5a: Hulp organiseren en effecten volgen

Meent u, op basis van uw afweging in stap 4, dat u de leerling en zijn gezin redelijkerwijs *voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling kunt beschermen:

- *organiseer* dan de noodzakelijke hulp;
- *volg* de effecten van deze hulp; en
- *doe* alsnog een *melding* als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt, of opnieuw begint.

Als de school gebruik heeft gemaakt van het zorgadviesteam, kan het zorgadviesteam verdere actie coördineren. Het zorgadviesteam bespreekt de hulpvraag van school en ouders, beoordeelt de hulpvraag, stelt een aanpak vast, geeft handelingsadviezen voor de leerkracht en adviseert over verdere hulp.

De verantwoordelijke medewerker binnen de school bespreekt met de ouder de uitkomst van de bespreking in het zorgadviesteam. Bespreek met de ouder de verder te nemen stappen voor geadviseerde hulpverlening voor de leerling en/of de ouder. Geef informatie en maak afspraken over de eventuele indicaties die nodig zijn voor verdere hulp. Verwijs de ouder door en vraag daarna of de ouder is aangekomen bij de hulp.

Indien u voor een van voorgaande stappen ondersteuning nodig heeft, vraag deze aan bij het zorgadviesteam.

Maak in de klas afspraken over begeleidings- en zorgbehoeften van de leerling. Stel een handelings- of begeleidingsplan op en voer dit uit. Deel de uitkomst van deze bespreking met de ouders.

Stap 5b: Melden en bespreken met de ouder

Kunt u uw leerling *niet voldoende* tegen het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling beschermen, of *twijfelt* u er aan of u hiertegen voldoende bescherming kunt bieden:

- *meld* uw vermoeden bij het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling;
- *sluit* bij uw melding zoveel mogelijk aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is;
- *overleg* bij uw melding met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling wat u *na de melding*, binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, *zelf* nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de ouder. U kunt de melding ook bespreken met de leerling wanneer deze 12 jaar of ouder is (dat is alleen van toepassing voor groep 8 lln. toepasbaar).

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te gaan doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling en/of ouder uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling en/of ouder, overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren en leg dit in het document vast.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen.
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Van contacten met de leerling en/of ouder over de melding kunt u afzien:

- als de veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is; of
- als u goede redenen hebt om te veronderstellen dat de leerling en/of de ouder daardoor het contact met u zal verbreken.

Indien na enige periode onvoldoende verbetering zichtbaar is, is het van belang opnieuw contact op te nemen met het AMK en eventueel opnieuw een melding te doen. Het AMK adviseert, indien nodig, meerdere keren contact op te nemen indien u onvoldoende verbetering of verslechtering ziet.

4 Verantwoordelijkheden van onze school in het scheppen van randvoorwaarden voor een veilig werk- en meldklimaat

Om het voor medewerkers mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, draagt *onze school* er zorg voor dat:

De directie, bestuur en/of leidinggevenden:

- a) de meldcode opnemen in het zorgbeleid en/of veiligheidsbeleid van de organisatie;
- b) een aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling (mogelijk de intern begeleider) aanstellen;
- c) deskundigheidsbevordering opnemen in het scholingsplan; Dit zal in overleg met Arboneel plaats vinden.
- d) regelmatig trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aanbieden aan medewerkers, zodat medewerkers voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;
- e) de meldcode aansluiten op de werkprocessen binnen de organisatie;
- f) de meldcode aansluiten op de zorgstructuur van de organisatie;
- g) ervoor zorgen dat er voldoende deskundigen intern en extern beschikbaar zijn om de medewerkers te kunnen ondersteunen bij het signaleren en het zetten van de stappen van de meldcode;
- h) de werking van de meldcode regelmatig evalueren en zo nodig acties in gang zetten om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;
- i) binnen de organisatie en in de kring van ouders bekendheid geven aan het doel en de inhoud van de meldcode;
- j) afspraken maken over de wijze waarop onze school zijn medewerkers zal ondersteunen als zij door ouders worden aangesproken op de wijze waarop zij de meldcode toepassen;
- k) afspraken maken over de wijze waarop onze school de verantwoordelijkheid opschaalt indien de signalering en verwijzing voor een leerling stagneert;
- l) eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

De intern begeleider en/of direct leidinggevende:

- a) als aandachtsfunctionaris huiselijk geweld en kindermishandeling is aangesteld;
- b) als vraagbaak functioneert binnen de organisatie voor algemene informatie over (de meldcode) kindermishandeling;
- c) signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- d) kennis heeft van de stappen volgens de meldcode;
- e) taken vaststelt van een ieder (Wie doet wat wanneer) en deze in de meldcode vastlegt;
- f) de sociale kaart in de meldcode invult;
- g) deelneemt aan het zorgadviesteam;
- h) de aansluiting van de meldcode op de werkprocessen uitvoert;
- i) de aansluiting van de meldcode op de zorgstructuur uitvoert;
- j) samenwerkingsafspraken vastlegt met ketenpartners in de meldcode (sociale kaart);
- k) de uitvoering van de meldcode coördineert bij een vermoeden van huiselijk geweld en/of kindermishandeling;
- l) waakt over de veiligheid van de leerling bij het nemen van beslissingen;
- m) zo nodig contact opneemt met het AMK (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) voor advies of melding;
- n) de genomen stappen evalueert met betrokkenen;
- o) toeziet op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin;
- p) toeziet op dossiervorming en verslaglegging.

De leerkracht, vakleerkracht en/of remedial teacher:

- a) signalen herkent die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- b) overlegt met de intern begeleider bij zorg over een leerling aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling of huiselijk geweld;
- c) afspraken uitvoert die zijn voortgekomen uit het overleg met de intern begeleider of andere betrokkenen, zoals observeren of een gesprek met de ouder;
- d) de resultaten bespreekt van deze ondernomen stappen met de intern begeleider of andere betrokkenen.

De directie, de leidinggevende en de medewerkers zijn *niet* verantwoordelijk voor:

- a) het vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld;
- b) het verlenen van professionele hulp aan ouders of leerlingen (begeleiding).

Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) heeft 'Competenties in relatie tot kindermishandeling' opgesteld. Dit document geeft aan welke competenties nodig zijn om adequaat binnen school te kunnen signaleren en handelen. De competenties worden per functie beschreven. U kunt dit bestand downloaden via het NJI of JSO.

5 De “sociale kaart” van onze scholen in SSBB

Deze onderstaande “sociale kaart” is (in-)gevuld met de specifieke instanties waarmee onze scholen in SSBB samenwerken.

	Organisatie	Contactpersoon	Adres	Telefoonnummer	Mailadres
1	Politie alarmnummer bij noodsituaties	N.v.t.	N.v.t.	112	N.v.t.
2	Politiebureau (bij algemene politiezaken)				
3	Politie – sociale jeugdzedenzaken				
4	Regionaal Bureau Jeugdzorg (crisisdienst bij noodsituaties <u>tijdens kantooruren</u>)				
	Regionaal Bureau Jeugdzorg (crisisdienst bij noodsituaties <u>buiten kantooruren</u>)				
5	Advies- en Meldpunt Kindermishandeling				
6	Steunpunt Huiselijk Geweld				
7	School Maatschappelijk Werk				
9	GGD (Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst)				
10	MEE				
11	Zorgadviesteam (ZAT)				
12	NJI			Nederlands Jeugdinstuut Landelijk steunpunt ZAT Postbus 19221 3501 DE Utrecht telefoon (030) 230 64 81 e-mail infozat@nji.nl	
13	Centrum voor Jeugd en gezin/ Jeugdgezondheidszorg				
14	Schoolarts				
15	Eleos Ambulante zorg ⁴				
16	Vertrouwenspersonen				
17	Vertrouwensinspecteur onderwijsinspectie	N.v.t.	Nijverheidssingel 317 Postbus 7447 4800 GK Breda	0900 – 1113111/ 076 – 5202302	
20	Klachtencommissie Reformatorisch onderwijs	De heer Mr. A. van der Veer	Diepenbrockstraat 2 3247 EJ Dirksland		
21	Arboneel – arbo, verzuim en re-integratie	Jaap Jongeneel	Allendesingel 55 6716 GM EDE	06-43482276	info@arboneel.nl
22	Bedrijfsarts	Anko Tolman	Nieuwendaal 23 3985 AB WERKHOVEN	06-52417939	zvcontrol@gmail.com

⁴ Vanuit onze christelijke identiteit en in navolging van de Bijbelse oproep tot barmhartigheid bieden wij op deskundige en respectvolle wijze behandeling en begeleiding aan mensen met psychiatrische of psychosociale problemen. Bij Eleos behandelen we veelal wat zwaardere psychologische en psychiatrische problemen (tweedelijnszorg).

6 Implementatieplan invoering meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling

Hieronder staat het plan van aanpak m.b.t. de invoering van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HG & KM).

Nr	Onderwerp	Huidige situatie	Wenselijke situatie	Actie (door wie) (welk niveau in de organisatie)	Tijdpad	Evaluatie
1	Dossiervorming.	Leerkrachten, ib-er en directie noteren opvallende zaken (signalen) in Parnassys.	De objectieve waarnemingen van feiten komen op datum in Parnassys. De IB-er houdt er in haar privé map verslagen van bij.	Leerkrachten, ib-er en directie.		
2	Gespreksvoering.	Oudercommunicatie wordt door een aantal leerkrachten en IB-ers als lastig ervaren.	Leerkrachten en IB-ers zijn getraind in het voeren van moeilijke gesprekken over precieze onderwerpen.	Leerkrachten hebben zich (d.m.v. training/ervaring) zich de vaardigheid eigen gemaakt van gespreksvoering met ouders.		
3	Onder de aandacht brengen van de informatie over HG & KM bij de directies.	De nieuwe meldcode HG & KM is aangereikt via de SSBB.	De locatie directie van SSBB kennen de meldcode HG & KM en gaan er mee aan de slag binnen hun eigen team.	De meldcode HG & KM is SSBB-specifiek gemaakt d.m.v. een "sociale kaart". De meldcode is aangereikt in het MT.		
4	Het protocol HG & KM onder de aandacht brengen van de leerkrachten.	De leerkrachten, IB-ers en MT-leden zijn nog onbekend met de meldcode HG & KM.	De leerkrachten kennen de meldcode HG & KM en weten hun taken en verantwoordelijkheden opzichte van HG & KM.	De locatie directie implementeren de meldcode HG & KM in hun team en bij de IB-ers.		
5	Informerend en bespreken met de vertrouwenspersonen van de meldcode HG & KM.	De vertrouwenspersonen zijn geïnformeerd over de nieuwe meldcode HG & KM.	De algemeen directeur heeft de beide vertrouwenspersonen van de SSBB ingelicht over het protocol HG & KM.	De algemeen directeur licht de beide vertrouwenspersonen van de SSBB in over het protocol HG & KM.		
6	Periodiek evalueren van het protocol HG & KM en zonodig bijstellen.	De leerkrachten, IB-ers en locatie directie zijn nog onbekend met de meldcode HG & KM.	In het MT-overleg van SSBB komt dit regelmatig ter sprake en worden er aanpassingen gedaan.	De algemeen directeur agendeert jaarlijks de interne evaluatie van de meldcode HG & KM.		
7	Samenwerkingsafspraken voorstellen maken met de meldpunten in de gemeente.	Er is geen (structurele) samenwerkingsafpraak met de externe partners van de meldcode HG & KM.	De algemeen directeur stemt af met de externe partners, zoals Centrum Jeugd en Gezin en de gemeenten.	De algemeen directeur agendeert jaarlijks de externe evaluatie van de meldcode HG & KM.	September van elk jaar	
8	Medewerkers faciliteren in het toepassen van risicotaxatie instrumenten en handelingsprotocollen.	Medewerkers zijn onbekend met het toepassen van risicotaxatie instrumenten en handelingsprotocollen.	Via de site wordt het risico-instrument geïntroduceerd in onze scholen. De leerkrachten hebben tijd en ruimte gehad om met dit instrument te oefenen tijdens een teamvergadering.	De locatie directie agenderen het trainen met het toepassen van een risicotaxatie en handelingsprotocollen en verantwoorden zich hierover naar de algemeen directeur.	September van elk jaar	
9	Toeziend op registratie en rapportage inzake handelingen en informatie binnen het meldcode proces (gesprek betrekken, inventariseren signalen, het doen van een melding)	Er is nu geen toezicht op registratie en rapportage inzake handelingen en informatie binnen het meldcode proces (gesprek betrekken, inventariseren signalen, het doen van een	De rapportage en registratie is het onderwerp van aandacht en evaluatie binnen het team.	De locatie directie zien toe op de registratie en rapportage inzake handelingen en informatie binnen het meldcode proces (gesprek betrekken, inventariseren signalen, het doen van een melding enz.) en verantwoorden zich	September van elk jaar	

Nr	Onderwerp	Huidige situatie	Wenselijke situatie	Actie (door wie) (welk niveau in de organisatie)	Tijdpad	Evaluatie
	enz.).	melding enz.)		hierover naar de algemeen directeur.		
10	Toezien op naleving van privacyreglement en, kwaliteit en zorgvuldig handelen van de medewerkers.	Er is nu geen (adequaat/ structureel) toezicht op naleving van privacyreglementen, kwaliteit en zorgvuldig handelen van de medewerkers	Vanuit het privacy reglement worden de rollen en meldingen gecontroleerd op zorgvuldig handelen.	De locatie directeuren zien erop toe dat de rollen en meldingen worden gecontroleerd op zorgvuldig handelen vanuit het privacy reglement en verantwoordden zich hierover naar de algemeen directeur.	September van elk jaar	
11	Toezien op juridische ondersteuning van de medewerkers.	Er is nu geen (adequaat/ structureel) toezicht op juridische ondersteuning van de medewerkers.	De medewerkers kunnen gebruik maken van juridische steun indien daar aanleiding voor is.	Indien daar een aanleiding voor is, maken de medewerkers gebruik van juridische steun.	Indien daar een aanleiding voor is	
12	Informereren van bestuur & (G-) MR over de totstandkoming van de meldcode HG & KM.	Het bestuur is geïnformeerd over de totstandkoming van de meldcode HG & KM.	Bestuur wordt in de bestuursvergadering geïnformeerd. Tijdens de MR vergaderingen komt dit ook aan de orde.	De GMR en de 5 MR-en worden geïnformeerd over de schoolspecifieke/ meldcode HG & KM.	Vanaf oktober 2013	
13	Informereren ouders over de totstandkoming van de meldcode HG & KM.	De ouders zijn nu nog onbekend met de (totstandkoming van de) meldcode HG & KM.	De ouders krijgen via de nieuwsbrieven nadere informatie.	Informereren van de ouders via de nieuwsbrieven over de totstandkoming van de meldcode HG & KM.	Vanaf oktober 2013	
14	Algehele evaluatie na één jaar.	De algehele evaluatie van de meldcode HG & KM wordt nog niet uitgevoerd.	Na een jaar wordt de meldcode op de juiste manier toegepast en kunnen de leerkrachten er professioneel mee omgaan.	De algemeen directeur agendeert jaarlijks de algehele evaluatie van de meldcode HG & KM, zowel vanuit intern, als extern perspectief.	September van elk jaar	

De onderstaande lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4 – 12 jaar⁵. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden mishandeld.

Signalen van kindermishandeling

a) *Lichamelijk welzijn*

1. blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden;
2. groeiachterstand;
3. te dik;
4. slecht onderhouden gebit;
5. regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen;
6. kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan;
7. oververmoeid;
8. vaak ziek;
9. ziektes herstellen slecht;
10. kind is hongerig;
11. eetstoornissen;
12. achterblijvende motoriek;
13. niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

b) *Gedrag van het kind*

1. timide, depressief;
2. weinig spontaan;
3. passief, lusteloos, weinig interesse in spel;
4. apathisch, toont geen gevoelens of pijn;
5. in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld;
6. labiel;
7. erg nerveus;
8. hyperactief;
9. negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst;
10. negatief lichaamsbeeld;
11. agressief, vernielzucht;
12. overmatige masturbatie.

tegenover andere kinderen:

1. agressief;
2. speelt weinig met andere kinderen;
3. wantrouwend;
4. niet geliefd bij andere kinderen;

tegenover ouders:

1. angstig, schrikachtig, waakzaam;
2. meegaand, volgbaar;
3. gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders.

tegenover andere volwassenen:

1. angst om zich uit te kleden;

⁵ Deze lijst is overgenomen van Artsen en Kindermishandeling / Meldcode en stappenplan / KNMG Utrecht 2008

2. angst voor lichamelijk onderzoek;
3. verstijft bij lichamelijk contact;
4. angstig, schrikachtig, waakzaam;
5. meegaand, volgzaam;
6. agressief;
7. overdreven aanhankelijk;
8. wantrouwend;
9. vermijdt oogcontact.

overig:

1. plotselinge gedragsverandering;
2. gedraagt zich niet naar zijn leeftijd;
3. slechte leerprestaties;
4. rondhangen na school;
5. taal- en spraakstoornissen;

c) Gedrag van de ouder

1. onverschillig over het welzijn van het kind;
2. laat zich regelmatig negatief uit over het kind;
3. troost het kind niet;
4. geeft aan het niet meer aan te kunnen;
5. is verslaafd;
6. is ernstig (psychisch) ziek;
7. kleedt het kind te warm of te koud aan;
8. zegt regelmatig afspraken af;
9. houdt het kind vaak thuis van school;
10. heeft irreële verwachtingen van het kind;
11. zet het kind onder druk om te presteren;

d) Gezinsituatie

1. samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen;
2. sociaal isolement;
3. alleenstaande ouder;
4. partnermishandeling;
5. gezin verhuist regelmatig;
6. slechte algehele hygiëne.

8 Signalen van seksueel misbruik (4 – 12 jaar)

De onderstaande lijst geeft een overzicht van signalen van seksueel misbruik bij kinderen in de leeftijd van 4 – 12 jaar⁶. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van seksueel misbruik te onderbouwen, niet om seksueel misbruik te 'bewijzen'. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van seksueel misbruik. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt op te merken dat ze worden misbruikt.

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

a) Lichamelijk welzijn

1. verwondingen aan geslachtsorganen;
2. vaginale infecties en afscheiding;
3. jeuk bij vagina of anus;
4. pijn in bovenbenen;
5. pijn bij lopen of zitten;
6. problemen bij plassen;
7. urineweginfecties;
8. seksueel overdraagbare aandoeningen.

b) Gedrag van het kind

1. drukt benen tegen elkaar bij lopen;
2. afkeer van lichamelijk contact;
3. maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek;
4. extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik;
  - zoekt seksuele toenadering tot volwassenen.

---

⁶ Deze lijst is overgenomen van Artsen en Kindermishandeling / Meldcode en stappenplan / KNMG Utrecht 2008